

Kirjala

Kirjallisuusblogi sykähdyttävistä tietokirjoista, maailmoista. Luupilla ja kiikareilla.

Markku Piri ja elämän runsaudensarvi

5.9.2020

Markku Piri? Kankaita, paitoja, mutta myös astioita, lavastuksia; mitä nyt visuaalisesti ja spatiaalisesti lahjakas ihminen voi käsillään luoda – huikeassa elämän turbulenssissa.

Piri, Markku. 2020. *Muodoton elämä. Muistelmia*. Graafinen suunnittelu ja taitto: Pentti Järvinen. Kansikuva: Jussi Aalto 1989. Helsinki: Siltala.

Markku Piri tykittää runsasta ja kiihkeää elämäänsä intensiivisenä kertomuksena, sanoin ja kuvin. Tämä on taiteen monilahjakuudellaan elämäkerta, mutta myös vuosituhannen lopun kulttuurihistoriallinen kuvaus vaahtokerman elämätuokioista New Yorkissa ja Lontoossa, Huittisissa ja Helsingissä, Venetsiassa ja Firenzessä. Matkojen täyteistä arkipäivää, suunnittelua, toteutuksia, näkyvyyttä ja näyttäytymistä.

Rakkautta, sairautta ja kuolemaa; tämä on myös selviytymistarina 1900-luvun lopun pandemiasta yksilön näkökulmasta kuvattuna. Siinä satunnainen epäröinti oikealla hetkellä tuottaa vuosikymmenten eliniän lisän samaan aikaan, kun ystävät kuihtuvat ja kuolevat ympärillä. Päähenkilö itse kamppailee vakavien sairauksien kanssa, joilla on myös järkyttävät hoidot. Huhut vellovat, lehdistö riekuttaa kuolinkelloja – ja taiteilija keinuu jumalten keinussa.

Henkilögalleriaa on laajuutta ja syvyyttä. Monet esiintyvät etunimellään ja ovat sivurooliin jääviä, vaikkakin henkilökohtaisesti merkittäviä hahmoja, toiset taas ovat tunnettuja kotimaisia ja ulkomaisia henkilöitä. Karita Mattila, Erkki Korhonen, Armi Ratia ja Leena Sarvi, muutamia mainitakseni – kaikki he saavat kirjassa tilaa satunnaisesta zoomauksesta sivujen kertomukseen. Henkilöt ja asiat jäävät kuitenkin kertalukemisen varaan, vaille mahdollisuutta uudelleen tarkasteluun, eräänlaiseen ristikuulusteluun, sillä hakemistoja ei ole.

Ilmaisu keinuu ja pärskähtelee, huokauksina ja näppäilyinä. Se on yhtä rönsyilevää ja samalla kurinalaista kuin Pirin visuaalinen kieli. Tarina pysyy kuitenkin ruodussa vaikka dekoraatiota onkin yllin kyllin. Kirjaa ei hevin laske käsistään, toisaalta sen väkevä sisältö hengästyttää ja painaa sydäneläällä.

Loistelias kuvitus kunnollisella paperilla toistaa Pirin taiteen muodot, heijastukset ja värikylläisyyden, kiitos *Pentti Järvisen*. Mutta mistä näitä kaikkia saa? Kankaiden kohdalla vastaus on helppo: suurten valmistajien listoilla tuotteita on ryhmitelty suunnittelijan mukaan. Lasiesineiden, serigrafoiden ja akryyli-maalausten kohdalla saatavuus onkin vaikeampi. Esimerkiksi Pirin käyttämä ja monasti mainitsema osuuskunta Lasismi ei hänen tuotteitaan luettele. Paradoksaalisesti nettikirppis tuottaa muutaman osuman, myös kirjoja, ja sivumennen sanottuna sieltä metsästetty paksu Fresco-kangas (kuvassa) ilahduttaa moninkertaisesti kymppinsä edestä.

Markku Pirin omaelämäkerta **Muodoton elämä** valottaa yksilöä, aikakautta ja kulttuurihistoriaa monialaisen taiteilijan kokemuksena. Hänen värikkäässä elämässään on särmää ja kokemusten amplitudia, kantavina voimina rakkaus ja luomisen palo. Tällainen elämänvaihe ansaitsi tulla kerrotuksi – ja odotan kiinnostuneena jatkoa.

Pähkinänkuoressa

- **Kenelle?** Taiteesta, kulttuurihistoriasta, ihmisistä kiinnostuneelle.
- **Mihin aktivoi?** Miettimään ihmisten potentiaalien diversiteettiä. Miettimään ihmisen sitkeyttä ja haurautta.
- **Mitä merkittävää?** Taiteilija Markku Pirin henkilöhistoriaa, 1900-luvun lopun HIV-pandemian historiaa yksilötason havaintoina.